На Кайнарах цю "перукарню" чекали давно. Для неї відгородили половину кошари, або, як тут кажуть, базу, зробили в центрі цього приміщення поміст з дощок, а долівку вичистили від гною і посипали жовтим пісочком.

Потім привезли електричні машинки для стриження, і механік-бригадир Олександр Олександрович встановив біля кошари движок, від якого тягся до базу довгий товстий провід.

Другого дня прибули майстри. Кайнари — це найдальший хутір колгоспу, людей постійно живе тут душе мало, і всі вони зайняті на весняних роботах у полі. А роботи на Кайнарах багато: тут кінчаються оброблені землі колгоспу і починається безкраїй цілинний степ, на який цього року виїхали тракторні бригади, щоб зорати і засіяти його плодючі простори. От чому для роботи в "перукарні" сюди приїхали майстри з інших, більших селищ колгоспу.

Майстри — це так тільки говорилось. Насправді то були дівчата, учениці старших класів середньої школи або такі, що цього року закінчили семирічку. Але оскільки в цих краях не дуже пильно стежать за тим, щоб діти ходили в школу обов'язково з семи років, і частенько посилають до першого класу тоді, коли дівчинці чи хлопчикові сповниться дев'ять, а то і всі десять років, то прибулі "майстри" мали досить солідний вигляд.

Коли дівчата позстрибували з підводи, Олександр Олександрович незадоволено скривився — серед дівчат, виявилося, був хлопчик років десяти.

— А тобі чого тут треба? — спитав Олександр Олександрович суворо.

Хлопчик усміхнувся, і його вузькі очі зробилися зовсім як щілинки.

— Працювати,— сказав він коротко і знову усміхнувся з такого чарівною щирістю, що бригадир-механік пом'якшав.

— Що ж у тебе батька чи матері немає? — спитав він не так уже суворо.

— Є,— відповів хлопчик.

— А ти питався у батьків, чи сам поїхав?

Хлопчик промовчав, не перестаючи усміхатися, а бригадир ніяк не міг надати суворості своєму голосу.

— Як же тебе звуть? — поставив він ще одне запитання.

— Амангельди.

— О! Амангельди! — промовив Олександр Олександрович.— Це ім'я! Ти знаєш, хто був Амангельди Іманов?

— Знаю,— усміхнувся хлопчик.

— Хто?

— Герой,— відповів хлопчик по-російському і додав по-казахському: — Батор.

— Он яке в тебе ім'я! Це відчувати треба! — несподівано суворо сказав бригадир.— Ти в якому класі?

— В четвертий перейшов.

— Мабуть, на трійках? — знову втратив суворість бригадир.

— Ні,— усміхнувся Амангельди.

У Олександра Олександровича не вистачило твердості відправити хлопчика додому, і він спитав напослідок:

— Що ж ти робитимеш? Ти ж і машинки в руках не вдержиш?

— Ловитиму,— коротко відповів Амангельди.

— Кого? — спочатку не зрозумів бригадир.

— Баранів.

— Ловитимеш баранів? — недовірливо похитав головою Олександр Олександрович, дивлячись на тоненьку постать хлопчика.— Гм...

Дівчата, що по-материнському любовно дивилися на Амангельди, підтримали хлопчика.

— Спіймає! — сказала одна з них.

— А знаєш що? — раптом пожвавішав бригадир.— Тут ось у Майраш — маленька дитина. Ясла ще не відкриті, а няньки в неї немає. Може, ти доглянув би дитину, а вона пішла б стригти?..

— Ні,— усміхнувся Амангельди, і бригадир зрозумів, що хлопчик думав не один день про те, як він ловитиме баранів.

Після снідання на баз пригнали отару. Вівці голосним меканням протестували проти такого несвоєчасного повернення в кошару.

Олександр Олександрович поставив дівчат навколо помосту і розповів, як треба працювати машинкою, бо електричну "перукарню"

надіслали в колгосп тільки цього року, і ніхто з "майстрів" ніколи не стриг машинкою.

— А тепер спробуємо на барані,— додав він і повернувся до перегородки, щоб спіймати, як він казав, барана, хоч у кошарі не було жодного барана, а тільки вівці з ягнятами... Але всі розуміли, що бригадир називав овець баранами тому, що він був старим вівчарем, а всі старі вівчарі кажуть на овець барани.

Амангельди зметикував, що саме зараз йому треба діяти. Одна вівця, очевидно найдурніша в усій отарі, підійшла до самої перегородки і з таким виразом, наче баран на нові ворота, дивилася на жовтий пісок. Амангельди підкрався до неї і несподівано схопив її за задню ногу. Всі вівці шарахнулись вбік і зняли несамовите ревище, а спіймана, смикнувши, потягла хлопчика за собою до отари.

Але Амангельди теж зібрав усі свої сили і, оскільки вівці на трьох ногах бігти було важче, ніж Амангельди на двох, потяг її до помосту.

Тут наспів Олександр Олександрович і, похваливши хлопця за моторність, схопив "барана" і поклав його на стіл.

— Ще ловити? — спитав Амангельди.

— Підожди,— відповів бригадир і почав зв'язувати вівці ноги, а всі "майстри" дивилися, як він це робить.

— А тепер почнемо,— сказав він і, піднявши однією рукою вовну на череві вівці, другою рукою взяв тріскучу машинку, в якій з шаленою швидкістю рухалися ножі.

Вівця з жахом дивилася на людей і на страшну зброю в руках бригадира. Коли Олександр Олександрович приставив машинку до її

шкіри, вона здригнулася й мекнула таким безнадійним голосом, що Амангельди стало її шкода.

— Дурна, дурна,— заспокоїв її бригадир і провів машинкою від черева до спини один раз, вдруге і втретє, загортаючи вгору підрізане руно.

Амангельди, як заворожений, дивився на спритні руки бригадира і на вовну, яка біля шкіри була ніжна і біла-біла з ледве жовтуватим відтінком, зовсім не така, як зверху — брудна і сива, і коли Олександр Олександрович спитав у дівчат, чи всі зрозуміли, ніс треба стригти, Амангельди теж відповів:

— Зрозуміли.

— Ну, якщо зрозуміли, тоді відкриваємо пашу "перукарню". Запрошуйте клієнтів,— пожартував він, і всі стригальниці кинулись до овець, хапаючи їх за задні ноги. Амангельди лишився позаду, і йому довелося тільки допомагати одній з дівчат, підштовхуючи неслухняну вівцю.

"Перукарня! От так перукарня!" — сміявся він у душі.

Амангельди їздив торік до Атбасара, і батько водив його стригтися.

В справжній перукарні він не бачив електричних машинок, як тут, зате там не хапають клієнтів за ноги і не тягнуть до крісла, а ввічливо запрошують: "Сідайте, будь ласка".

Амангельди поки що нічого робити: "майстри" молоді, недосвідчені, і стрижуть вони дуже повільно. Олександр Олександрович ходить весь час навколо помосту, показуючи то одній, то другій дівчині, як треба стригти, і пояснюючи кожній її помилки. Хлопчик ходить за бригадиром, слухає його пояснення, і йому здається, що коли б дали йому машинку,

він стриг би не гірше за дівчат. В усякому разі, він розуміє, як треба працювати, а деяким стригальницям Олександр Олександрович розказав уже двічі, як треба стригти, а вони втретє роблять ті самі помилки.

Але попросити машинку він не наважується. Він знає, що скажуть: "Куди тобі? Ти ще малий!" Крім того, всі машинки зайняті. Дванадцять машинок і рівно дванадцять дівчат.

Він зітхає і спиняється біля Раї, російської дівчини, тієї самої, що вчора, коли бригадир не повірив у його здібність спіймати барана, сказала: "Спіймає!" Він довію дивиться на її руни і не витримує:

— Дай я трошки пострижу,— каже він тихо.

— Що?! — замість того, щоб також потихеньку відповісти "ні", кричить Рая.— Щоб я дала йому машинку! Збожеволів!

Амангельди вже не радий, що зачепив її. Він відходить убік, але це не врятовує його.

— Дивися, знайшовся робітник,— гукає і Джамал, що стоїть поряд з Раєю.— Ти думаєш, що так легко стригти?!

— Дай йому машинку! Вигадав! — обурюється третя. — Розумний який! Щоб поламав? Або порізав вівцю!..

І чого вони зняли такий крик? Подумаєш, спеціалісти! Самі не вміють стригти, а кричать... Дорослі! А чи давно самі були в четвертому класі? А Джамал? Могла б і помовчати. А ще обіцяла батькам Амангельди, що буде доглядати за ним і допомагати йому... Допомогла!..

— Що там таке? — питає Олександр Олександрович.

Амангельди зовсім розгублюється, і його смаглява шкіра стає бронзовою від краски, що заливає йому обличчя. Зараз його взагалі проженуть з "перукарні".

— Я не стригти, я тільки хотів подержати машинку в руці,— виправдується він.— Тільки подержати...

Але бригадир не сердиться і говорить без усякого гніву:

— Рано ще... Підростеш, тоді навчишся стригти... Підожди...

"Еге ж, підожди!.. Добре їм говорити "підожди",— думає Амангельди.— Адже ждати не годину і не день, а кілька років!.. Підожди!.."

В цей момент одна із стригальниць необережним рухом машинки розрізає вівці шкіру. Увага від Амангельди відвертається, всі дивляться, як дівчина бере відерце з дьогтем і мастить поранене місце.

Ну, от! Поранила, і їй навіть ніхто зауваження не зробив! А поранила тому, що не так відтягає шкіру на вівці, як учив Олександр Олександрович. Амангельди розуміє, як це треба робити, але йому не дають машинки... А він навіть шию у вівці зміг би постригти, не поранивши.

Виявляється, що найтрудніше стригти шию. На шиї у вівці багато зморщок, і якщо стригальниця недосвідчена, вона може наробити багато виразок. Бригадир радить стригти шию ножицями. Це загайно, але нічого не поробиш, коли немає ще досвіду з машинкою.

Коли шия острижена, тоді все руно знімається з вівці, і стрижці кінець. Амангельди чекає цього моменту, щоб узятися до своєї роботи.

Нарешті перша вівця пострижена. Рая, вся сяючи, що остригла вівцю перша, несе до приймальника вовну, а Амангельди ловить для неї нову вівцю. Він знову тягне її за задню ногу, але коли раніше вся отара шарахалась від нього, то тепер на нього накидається десятків зо два ягнят. Вони шастають у хлопця під ногами, заважаючи тягти, і всі, штовхаючись, тягнуться до вимені спійманої вівці.

Інший, можливо, злякався б такого нападу, але Амангельди знає, в чому справа. В кожній отарі є вівці, які не підпускають до себе ягнят. Чабани ловлять таких овець і тримають їх, поки ягнята погодуються. Ягнята, очевидно, вважають, що Амангельди саме для цього спіймав вівцю, і оточують її.

Хлопчикові хочеться кинути вівцю і піймати пару ягняток та погратися з ними. Всі вони такі ніжні, м'якенькі й довірливі... Але Амангельди розуміє, що зараз не час бавитися. Зараз він на роботі! Відбиваючись від непрошених гостей, він приводить вівцю до помосту і віддає її Раї, намагаючись не зустрінутися з дівчиною очима. Та Рая, мабуть, уже забула про суперечку і хвалить Амангельди за спритність.

А острижена вівця самотня стоїть збоку від отари вже хвилин з десять. Вона оглядає себе і ніяк не може зрозуміти, що з нею трапилось. Інші вівці, вирячивши очі, неспокійно дивляться на неї. Ягнятко, яке скучило за матір'ю, робить до неї кілька несміливих кроків. Запах — материн, а зовнішній вигляд — зовсім незнайомий... Маленьке, воно дивиться на неї здаля, але підійти близько не наважується.

Тільки коли вівця кличе його до себе меканням, воно набирається сміливості і наближається до неї на два кроки. Та тут рідний запах перемагає, і ягня, забувши про дивну зовнішність матері, кидається до її вимені.

— Амангельди! — чути радісно збуджений голос Джамал, і хлопчик, навіть не оглядаючись на звук, по тону догадується, що вона закінчила

стригти свого першого "барана". Він ловить для неї вівцю, але тільки віддає її, як ще одна з дівчат закінчує стрижку.

Майже цілу годину Амангельди напружено працює—всі закінчують стригти майже в один час, і хлопчик навіть розчервонівся від метушні з вівцями, а особливо з ягнятами, які, звикнувши до нього, зовсім осміліли і поводяться з ним просто-таки зухвало: наступають йому на ноги, штовхають його, злазять на нього, коли він падає...

Коли на помості знову лежить дванадцятеро овець, Амангельди може відпочити. Але він відпочиває не більше двох хвилин: йому стає нудно сидіти без руху. Він підходить до приймальника вовни, який, струснувши з руна дріб'язок і порох, розглядав вовну, перш ніж покласти її в один з великих чотирьох лантухів, що лежать біля нього.

— Яка це вовна? Тонка чи ні? — питає він Амангельди, показуючи йому пасмечко.

— Тонка.

— А оце? — показує він вовну з іншого руна.

— Тонка,— каже Амангельди.

— Тобі всяка вовна здається тонкою,— сміється приймальник.— А тонка ось оця,— показує він на перше пасмечко.— А оця — напівтонка. Раніше у нас тільки грубошерстих овець розводили, а тепер, дивись, в якому лантусі більше вовни?

— В цьому,— киває хлопчик на один з мішків.

— Це мішок з тонкою вовною. Зрозумів?

— Зрозумів.

— А це мішок зовсім ще порожній — його приготовлено для грубої вовни. Зрозумів?

Хлопчик все розуміє, але коли приймальник пробує пояснити йому тонкощі своєї професії, він бачить, що Амангельди не надає довжині вовни того значення, якого цей момент заслуговує, і взагалі слухає пояснення тільки з ввічливості. На хвилину приймальник ображено замовкає і потім переводить розмову на більш близьку для хлопчика тему.

— Ти що ж? Мабуть, стригалем будеш, як виростеш? — питає він.

— Ні,— усміхнувшись, коротко відповідає хлопчик.

— Ні? — дивується приймальник.— Мабуть, збираєшся бути бригадиром або завфермою?

— Ні,— знову усміхається Амангельди.

— То ким же ти будеш?

— Пед...— починає хлопчик.— Пед...— але кінець цього складного слова, як навмисне, не йде на пам'ять.— Педучилище! — нарешті вимовляє він.

— Значить, педагогом? — допомагає йому приймальник.

— Педагогом! — усміхається Амангельди.

— А я Думав, що ти до тваринництва схильний?..— розчаровано мовить приймальник.— Баранів добре ловиш. Цікавишся...

— Педагог — висока посада! — чує хлопчик голос Олександра Олександровича позад себе.

Амангельди здригається від несподіванки. Він тут забалакався, а там уже, мабуть, чекають на нього. Але в Олександра Олександровича благодушний настрій. Дівчата тямущі, ретельні, стрижка йде добре. Бригадир може тепер і відпочити трохи.

— Ну, педагог,— каже він, ласкаво дивлячись на Амангельди,— ходімо зі мною!

Вони підходять до Раї, і Олександр Олександрович бере у неї з рук машинку.

— На подерж, якщо тобі так цього хотілося,— подає він машинку хлопчикові.

У Амангельди такий вираз, наче вся радість, яка наповнює його, виступила на обличчі.

Машинка зовсім не важка, але як потужно вона двигтить, стрясаючи повітря. Дівчата не розуміють, яке це щастя працювати машинкою. Розуміє це в повній мірі тільки Амангельди, але йому дають її лише подержати...

Олександр Олександрович бере руку Амангельди разом з машинкою в свою і починає стригти. У хлопчика захоплює дух від радості. Він міцніше стискує машинку, а другою рукою натягає шкіру на вівці так, як показував бригадир. Машинка йде легко, і руно показує свій молочно-білий виворіт.

— Ну й досить,— каже Олександр Олександрович.— Тепер відпочинь.

Амангельди ніяково просити, щоб йому дозволили ще трохи постригти. Він розуміє, що йому і так зробили велику ласку. Він сідає на лаву весь під враженням величезної удачі, а всі: і Олександр Олександрович, і приймальник вовни, і Рая, і Джамал, і та третя дівчина, що кричала на нього,— дивляться привітно, ніби кажуть:

— Ось який у нас Амангельди!